

Protokoll

For møte i faggruppen for plantehelse

Dato: 07.05.2018, kl. 10.00-15.00

Sted: VKM, Sandakerveien 24 C, 0473 Oslo

Møteleder: Trond Rafoss

Deltakere

Fra Faggruppe 9: Trond Rafoss (faggruppel leder), Guro Brodal, Arild Sletten, Leif Sundheim, Anne-Marthe Tronsmo (Skype), Christer Magnusson

Forfall: Halvor Solheim, Åshild Ergon.

Fra Mattilsynet, Seksjon planter: Randi Knudsen

Fra sekretariatet til VKM: Micael Wendell (ref.), Daniel Flø, Gisle Solstad (sak 6)

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Faggruppel leder ønsket velkommen til møtet. Ingen av faggruppemedlemmene erklærte interessekonflikter i noen av sakene som skulle behandles på møtet.

2. Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Møteinnkallelse og dagsorden ble godkjent med følgende endringer: sak 6, Ny komite, flyttes opp foran sak 3.

3. Saker fra møte i hovedkomiteen

Trond informerte kort fra møte i hovedkomiteen den 24. april 2018. Saker som ble diskutert på møtet var blant annet videre arbeid med kunnskapsbehovsrapporten, rapporten har blitt noe lang. Trond informerte også om 'Genmodifiserte herbicidtolerante (GM-HT) planter og rester av plantevernmidler', 'mikroplast' og det selvinitierte prosjektet om

Genomredigeringsteknikker – Implikasjoner for risikovurdering. Prosjektet Genomredigeringsteknikker er relevant også for plantehelse, og faglig ansvarlig for delprosjektgruppen for plantehelse og planteforedling er Åshild Ergon fra faggruppen for plantehelse og Micael Wendell er delprosjektleder.

4. Vurdering av effekten av risikoreducerende tiltak for å hindre spredning av karanteneskadegjørere fra mottaksvirksomheter.

Faggruppeleder informerte om at Randi Knudsen fra Mattilsynet ønsket å starte diskusjonen med et par generelle anmerkninger på rapporten.

Randi Knudsen viste til bestillingsteksten (terms of referanse) der punkt 1 (Identify which host plants/products and which quarantine pests and potential quarantine pests are relevant for this assessment) anses godt beskrevet. Derimot gis det ikke svar på punkt 2 og heller ikke punkt 3. Ytterligere vises til kapitel 6 'Conclusions' og første setning «risk of dispersal...». Her presiserer Randi at Mattilsynet spør om noe mye mer spesifikt og viser til tidligere spesifiserte punkter (2 og 3) i bestillingsbrevets «terms of referens». Med tanke på de risiko reducerende tiltakene som skal vurderes ønsker Mattilsynet også en vurdering på om det er forskjell på importerte poteter (og/eller andre rotgrønnsaker) og poteter produsert i Norge. Mattilsynet poengterer at det er importørens plikt at utføre kontroll, av skadegjørere, ved import av potet og rotgrønnsaker.

Randi spør også om setningen «Domestic potato packing plants have satisfactory routines for handling organic waste, wastewater and sludge» som forekommer under kapitel 2.3.1.8 men ellers også frekvent i dokumentet. Hvis det er sånn at det er en konklusjon, på hvilke grunnlag mener VKM at Norske bedrifter har tilfredsstillende rutiner? En slik setning kan i forlengingen bli skadelig. I tillegg mener Trond at bruk av begrepet «satisfactory» er uheldig ettersom faggruppen bare skal uttale seg om risiko og ikke hvorvidt risiko er akseptabel eller ikke.

På et direkte spørsmål fra faggruppen svarer Randi at det må anses som sannsynlig at varer (potet og/eller rotgrønnsaker) som ankommer bedriftene kan bære smitte og at de derfor må ha tilstrekkelige rutiner for å kunne håndtere disse.

Faggruppen drøftet kort de gjeldende prinsipper om risikohåndtering i Norges lovverk, der risikohåndtering gjennomføres gjennom bedriftenes internkontrollsystemer, og der myndighetsutøvelsen til Mattilsynet foregår gjennom krav om internkontroll og stikkprøvekontroller i virksomhetene, enten som varslede og ikke-varslede kontroller. Faggruppen ber prosjektgruppen om å gjennomgå relevante risikoreducerende tiltak

beskrevet i fytosanitære standarder og vitenskapelig litteratur, samt internkontroll rutinene til virksomhetene (tilsendt av Mattilsynet) og liste ut hvilke risikoreducerende tiltak som er beskrevet i disse. Dette, sammen med informasjon fra prosjektgruppens bedriftsbesøk, og informasjon derfra om teknisk gjennomførbarhet og andre forhold knyttet til bedriftenes valgte risikoreducerende rutiner, samt prosjektgruppens vurderinger, utgjør til sammen et godt grunnlag for å besvare punkt 2. Spesielt kan bedriftsbesøkene brukes til å beskrive om virkeligheten motsvarer internkontrollrutinene. Faggruppen ber i tillegg prosjektgruppen om å vurdere disse tiltak opp mot de tidligere definerte organismene samt gi en vurdering på den tekniske gjennomførbarheten. Et tips som kom opp under diskusjonen var at eventuelt se på store v/s små bedrifter i tillegg til imports v/s norsk produsert vare.

Faggruppen ber også prosjektgruppen se på om det finnes informasjon i ISPM No. 31 og/eller EFSA's vurdering 'Risks to plant health posed by EU import of soil or growing media' samt EPPO PM 3/66 'Guidelines for the management of plant health risks of biowaste of plant origin' som kan brukes in i rapporten.

Mer spesifikt mener faggruppen at settepoteter skal ut av teksten da bestillingen gjelder industri- og matpotet. Dette bekreftes av Randi Knudsen.

Micael informerer om at EVIRA samt SLU er i gang med en liknende vurdering av potensielle skadegjørere i potetmottaksbedrifter og at vi kan bruke disse for gjennomlesing av rapporten. I tillegg er EPPO interessert i svarene på punkt 2 og 3 i bestillingsbrevet.

Vedtak: Prosjektgruppen må forfatte svar på punkt 2 "Identify risk reducing options (heat treatment, filtration and others) in order to prevent the spread of the relevant quarantine pests with each of the specified waste from such businesses, both businesses handling imported products and businesses handling Norwegian products only." I tillegg skal punkt 3 "Evaluate the effectiveness and feasibility of the options." besvares godt.

Prosjektgruppen gis en frist til den 20. juni for å få besvare disse spørsmålene. Den 20 juni sendes rapporten til faggruppen og Mattilsynet med en ukes varsel. Den 20 juni er det også mulig å sende rapporten til EFSA og EVIRA/SLU for eventuelle kommentarer og gjennomlesing. Godkjenning av rapporten tas på faggruppemøte den 15 august. Ny publiseringsdato er satt til den 31 august.

5. ERIN

Prosjektleder Micael Wendell fra VKM orienterte kort rundt arbeidet med ERIN og presenterte et forslag på mulig løsning på sluttrapportering.

Kommentert [GB1]: hva menes med en ukes varsel? rapporten skal godkjennes 15 august

Siden 2016 har faggruppen arbeidet med å utvikle et enkelt verktøy for å få oversikt over aktuelle arter for risikovurdering i faggruppen for plantehelse. Oppdraget omfatter også å utvikle verktøy for å gruppere og rangere de aktuelle artene, og å prøve ut medieovervåkingsverktøy for å oppdage nye aktuelle arter for risikovurdering (MediSys).

Arbeidet med verktøyet er nå klart og det er tid for å sammenstille en rapport. Rapporten skal skrives på engelsk og presentere verktøyet. I et diskusjonskapittel skal verktøyets for- og ulemper beskrives, samt mulige veier videre.

For å kunne forberede et så godt utkast som mulig for diskusjon i faggruppen, har sekretariatet (sammen med tidligere faglig ansvarlig) utarbeidet et forslag på disposisjon. Sekretariatet har nå jobbet videre med disposisjon og ønsker ferdigstille rapporten innen den siste august 2018.

På møtet diskutertes:

- Generelle tilbakemeldinger på disposisjon
 - Helt grei. Vekten på rapporten bør ligge i diskusjonskapitlet. Verktøyet må ses i lys av vad som finnes internasjonale metoder.
- Er det noe som mangler i kapitalstrukturen eller innhold som skal med?
- Er innholdet i de forskjellige områdene riktig?
- Hvem skriver rapporten?
 - Det blei fremmet et forslag om å sette sammen en gruppe bestående av Leif Sundheim, Trond Rafoss sammen med Micael Wendell og Daniel Flø.
- Hvordan gjør vi med godkjeningsprosessen?
 - Rapporten godkjennes på faggruppemøte 15 august.

Vedtak: Det blei satt sammen en prosjektgruppe bestående av: Trond Rafoss (FG9), Leif Sundheim (FG9), Micael Wendell (VKM) og Daniel Flø (VKM)

Rapporten skrives og sendes ut faggruppen for plantehelse i god tid innen neste faggruppemøte (15.08.2018).

6. Ny komité

Administrasjonssjef Gisle Solstad fra VKM orienterte om overgangen mellom den eksiterte og den nye faggruppen.

Ny vitenskapskomite for mat og miljø (VKM) for perioden 2018 - 2022 utnevnes i løpet av juni 2018. Oppstartsseminar for den nye komiteen er planlagt i september 2018. Sittende komite har virkeperiode til juni 2018.

VKM har en rekke pågående risikovurderingsoppdrag for Mattilsynet og Miljødirektoratet, oppdrag som også vil løpe gjennom sommeren 2018 og over i ny komite. For å sikre at disse oppdragene ikke får unødig opphold, og for å bidra til en god overføring til ny komite, har VKM bedt Helse- og omsorgsdepartementet om å forlenge virketiden til den sittende komiteen til 1. september 2018.

Et informasjonsbrev med forlengelse av virkeperioden for faggruppen for plantehelse vil bli sendt ut innen en uke.

7. Saker til hovedkomiteen

Vedtak: Trond bes om å spørre Hovedkomiteen om; i hvilken grad den tidligere kunnskapsbehovsrapporten har blitt brukt av Forskningsrådet og ellers i myndighetenes prioritering av forskningsfinansiering?

8. Møter o.a. av felles interesse

Det skal være en konferanse om «Fremmede organismer – risiko for natur, plante- og dyrehelse» den 5. og 6. juni i regi av VKM og Artsdatabanken. Se mer på VKM.no

NIBIO arrangerer sammen med The Epidemiology Committee of ICPP the 12th International Epidemiology Workshop, i Lillehammer.

Vedtak: Micael undersøker om det er mulig at få finansiert deltagelse av 2 st. Faggruppe medlemmer (Christer og Leif) på VKM/ADB konferansen.

9. Nytt fra sekretariatet

Micael orienterer fra det andre møtet i 'Nordic Network for Risk Assessment of Plants' blei avholdt hos EVIRA i Helsinki, Finland den 25. og 26. april. VKM, via sekretariatet, er med i et prosjekt som ser på hvilke potensielle skadegjørere som er assosiert med import av landskapstrær og som eventuelt kan utgjøre et trussel mot den skandinaviske barskogen. Hensikten med prosjektet er å identifisere de potensielle skadegjørere som bør risikovurderes.

Neste møte i den nordiske nettverket vil bli hos VKM i Norge. Det kan da være aktuelt at legge dette til ett framtida faggruppemøte.

10. Eventuelt

Ikke noe

11. Nye møtedatoer

Vedtak: Faggruppen besluttet møte den 15 august 2018. Møteplass VKM, Oslo.